

Remigi Bubanj
viši fin. savjetnik

OSVRT NA PREDAVANJA PRIGODOM ODRŽAVANJA KONGRESA GEOMETARA I GEODETA

Burni aplaus kojim je pozdravljeno predavanje g. inž. Kostića najbolji je dokaz, da u dušama sviiju prisutnih postoji ista želja, koju je g. inž. Kostić u svom predavanju istakao. To predavanje naišlo je još i zato na tako burno odobravanje, jer je poteklo od čovjeka koji je na položaju, sa koga ravna sadanjim radovima, a za koje je uvjeren da ih treba reorganizovati da odgovaraju duhu vremena i što je glavno onoj zakonskoj formi kojom je formom tom radu dano obilježje jednog znanstvenog rada, rada kojim se svako i u svako doba može poslužiti.

Sušтина cijelog predavanja je reforma na tehničkim radovima i na organizaciji same struke. Ovakva reforma poželjna je u općem interesu, a najviše u interesu same struke, čiji je rad danas žalibože samo jednostran, tj. samo za fiskalne interese. Razume se, da bi se kod zadržavanja ovakvih metoda i nadalje promašio posvema cilj, a kod toga bi bio i štetan po državne interese — štetan zato jer je preskup i spor.

Samom predavanju imam da stavim zamerku što g. inž. Kostić nije u svom predavanju istakao i razloge zbog kojih je današnja metoda rada nezgodna, i zašto traži reformu, jer bi time samo predavanje došlo pod jaču diskusiju u kojoj bi se možda mnogo toga donjelo dobroga, da predlog reforme g. inž. Kostića ne ostane glas vapijućeg u pustinji, nego stvarnost.

Nemam pri ruci predavanje g. inž. Kostića, da se mogu osvrnuti detaljno na svaku iznetu tačku njegovog predavanja, ali obzirom na to, da i sam predlagač ne ulazi u detalje, nego iznaša samo u grubim crtama bit reforme, smatram da mogu i sam, svoje opaske isto tako izneti u krupnim crtama.

Prethodno je potrebno da naglasim, da je srž predavanja reforme današnjeg postojećeg sistema usredotočenog u Odeljenju katastra i državnih dobara, koji se sistem ima izmeniti i preneti na novo osnovatu ustanovu pod naslovom „Uprava za državni premer“, koja bi svojim radom zadovoljila propisu člana 4 Zakona o katastru zemljišta, a čiji bi rad bio osnovan na jednoj osnovi, da bi svakomu u svako vreme mogao služiti kao podloga za daljnje radove.

Na račun toga, zašto se je rad udaljio od pravca koji mu je bio zakonski određen, padaju razne primedbe u koje neću da ulazim, ali ne bih mogao propustiti, da ostane tvrdnja da je ograničeno vreme, fiskalni interes i slaba sprema personala to zahtevala i to sa razloga:

1) Rok od 10 godina bezuslovno je bio prekratak za radove koji su se imali izvršiti u duhu zakona, ali taj rok mogao bi se bio uvijek produžiti, u interesu rada. Držim da bi bilo više korisno po drž. fiskusu, a i samu struku, da se rok produži, nego da se pribjegava radu koji ne odgovara stvarnoj zamisli koju čl. 4 Zakona o katastru zemljišta predviđa.

2) Fiskalni interesi nisu zahtjevali izmenu sistema rada pošto u nepremerenim krajevima postoji još i sada privremeni katastar osnovan po čl. 20 Zakona o neposrednim porezima, koji ako ne potpuno, ali ipak dobrim delom daje rezultate povoljne po fiskus, u primeri sa onima koji se dobiju nakon premera i nove klasifikacije. Ova razlika imade za sam rad na katastru u smislu onoga pravca kojega im je dao Zakon o katastru zemljišta tako neznatan utjecaj, da ne bi trebalo opće tim žuriti, a polučilo bi se ono začim se je pri osnivanju katastra išlo.

3) Možda bi se moglo utvrditi, da imade izvjesan procenat manje sposobnih geometara za radove koji zahtjevaju osobitu stručnu spremu, ali držim, da kao apsolvenci jedne škole u kojoj su se odgajali samo za ovaj rad u cilju udovoljenja one zakonske forme koju je zakon propisao. Tu ne bi smjelo biti prigovora, jer držim da su i oni pošli u školu i iz škole sa nekim idealom i elanom puni uverenja da će koristiti domovini i narodu kako im je to sugerirano u školi i na svakom koraku od njihovih učitelja i pretpostavljenih.

Ako bi bio izvestan broj geometara nesposobnih ili manje sposobnih, možda je kriv sistem samoga rada. Moram se poslužiti predavanjem g. višeg fin. savetnika Gansa, koji je naveo dosta toga, što je bilo krivo pravilnom razvitku jedne prakse i ambiciji pojedinaca. Možda je baš to razlog da ovakav posao kao geometarski i to još po jednoj od najmodernijih metoda mjesto da je stvorio pedantne geometre, jer je pedantnost i tačnost glavni uslov dobrog geometra, učinio je geometra manje pedantnim, jer je u samoudržanju nastojao možda i bez obzira na kvalitet rada da udovolji zahtjevima svojih pretpostavljenih.

Kao zamerku naveo bi to što g. inž. Kostić nije vodio računa o jednom momentu, a to je što nije u svom predlogu o organizaciji te nove ustanove izdvojio fiskalnu svrhu katastra od tehničke struke, jer je to bitno već i sa razloga, što rad te ustanove mora biti neovisan o bilo kojoj drugoj svrsi, nego čisto samo strogo tehničkoj, koji će rad kako je zamišljeno i zakonom predviđeno služiti i onako u koliko bude potrebno za sve pa i za fiskalne interese.

U samom predlogu predviđaju se razni otseci, koji će voditi računa o potrebi novog premera, reambulaciji itd. sve u cilju da se stvori sigurna baza za svaki rad, pa ovakav rad izvršice se (uvijek prvenstveno u onim jedinicama koje to hitno

zahtjevaju bez ičije intervencije, a time će i blagovremeno poslužiti i recimo i fiskalnim interesima. Sa ovih razloga potrebno bi bilo, da se usporedo sa jednom ustanovom za Državni premer kreira i ustanova za razrez poreza na zemljište, i to posve neovisno jedna od druge.

Ovu moju zamerku osnivam na pretpostavci samog predavača koji traži povećanje personala da se izvrši jedan zamišljeni rad u jedno ograničeno vreme od 30 godina.

Danas Odeljenje katastra i državnih dobara vrši radove na novom premeru i na održavanju katastra. U jednom i drugom radu je svrha čisto fiskalna, kako je to sam predavač naglasio. Pravilnikom o nadležnosti i radu oteka po finansijskim direkcijama i katastarskim upravama fiksiran je rad u dve grupe u tehničke radove koje vrše katastarski geometri i u agronomskoporeske radove koje vrše agronomi.

Držim, da sam mojim poslednjim člankom „O radu katast. uprava” samo u glavnim crtama istakao u čemu je rad kat. geometara, ali radi same kritike predavača g. inž. Kostića moram da se ponovo na taj rad osvrnem.

Citirajući samo reči većine geometara sa kojima sam došao u razgovor „Postali smo obični manipulativni činovnici, a struku smo obesili na vešalicu”. Posve ispravno shvaćanje, jer tehnički radovi koje uprava vrši — takove su prirode, da se tehničkim u užem smislu same reči kao takve ne mogu niti uzeti. Zar se snimanje jedne utvrđene međe unutar jedne čestice može smatrati tehničkim radom? ili zar se može smatrati tehničkim radom snimanje delimične promene kulture? Većih radova kod uprave opće nema, a u koliko postoje veći radovi, dostavljani su od strane civilnih geometara, ili drugih ustanova upravama samo na provedbu. Možda imade kod koje uprave uslijed agrarnih operacija koji možda veći rad, ali taj je rad slučajan, a pogotovo biće to vrlo retka bela vrana, kada se počne raditi po zamisli g. predlagača. Već samim predlogom o reorganizaciji nameće se pitanje održavanja katastra koje imade čisto fiskalan smer, da li i ove katastarske ustanove mogu da ostanu netaknute u svom dosadanjem smjeru. Bezuslovno ne, već stoga razloga što bi se oslobodio već danas jedan lijep kadar kat. geometara (oko 250) onih sitnih radova i mogao zbilja privesti pravoj svrsi i struci koja bi po fiskalne interese bila mnogo podjednija, nego danas, a i što je glavno što bi se time namakao samoj „Upravi za državni premer” jedan dohodak od najmanje 13 miliona dinara, koji se troše za današnje održavanje katastra.

Neću ulaziti u tvrdnju da dokažem da su radovi katastarskih uprava po državni fiskus pasivni, jer nije zato ovdje mjesto, ali obzirom na zamisao g. inž. Kostića držim da je bezuslovno potrebno da se rad istih reorganizira na sasna novoj bazi da bude to održavanje jeftino, svrsishodno a što je glavno

da se oslobodi tehnički personal od tih radova u cilju da izvršuje veće radove u duhu čl. 46 Zakona o katastru zemljišta, da se ne dozvoli da propadne ono što se daje spasiti.

Duh vremena nosi nove potrebe, koje se stvaraju prilikama — ništa ne može ostati netaknuto, pa i ako je najbolje zamišljeno jer i taj tako zvani „Oče naš” i Vjeruju ima se izmeniti ako je to u interesu prilika u kojima živimo, da se život olakša i svede na pravi pravac odgovarajućih zahtjeva današnjice.

РАД УДРУЖЕЊА

ГЛАВНА ГОДИШЊА СКУПШТИНА

Удружења геометара и геодета у Новом Саду

Главна годишња скупштина Удружења геометара и геодета Краљевине Југославије одржана је у дане 28 и 29 марта 1938 г. у свечаној сали соколског „Спомен дома“ у Новом Саду.

Скупштину је отворио 28 III 1938 у 16 ч. поподне претседник удружења г. Данило Николић овим речима:

Господо Колеге, Мило ми је да смо у овако лепом броју окупљени на овогодишњем састанку. Поздрављам Вас од срца и желим да се наш рад развија под знаком другарске искрености и љубазности.

Молим Вас, да понесете поздрав и друговима који немогоше доћи а и нечлановима као и онима које поједине Секције искључише ради неплаћања чланарине. Реците им, да ступе у наше редове. Другарска свијест не сме ослабити, ми се не смемо расипати.

Господо Колеге, у народу се у главном не цени правилно потреба катастра и новог премера те се овим радовима не поклања потребна важност а далеко смо још од тога да се ти радови сматрају животном потребом. Тога ради патимо ми који на овим радовима трошимо сву своју умну и физичку снагу. Нашом раденошћу и стручним знањем, што народ опажа и цени, подижемо постепено углед и себи и струци.

Потрошак умне и физичке снаге, наша радиност и услуга учињена струци не награђују се ни приближно и сваке године приликом ових састанака понављају се жалбе у томе погледу. Али наши захтеви за материјалним побољшањем застављају се увек на брани финансијског ефекта и ту се замрзавају. Ове се жалбе сматрају већ стеротипним па и баналним али ми са њима престати не можемо све док се наши оправдани захтеви не испуне и брана финансијског ефекта не уклони.

Сваке године приликом секцијских скупштина са тугом спомењемо по кога мртвога друга који је у тој години преминуо а велики број другова бежи од интересантних и стручних радова новог премера да се склоне у за сад нестручним радовима катастарских управа. Када би услови за живот код новог премера били повољни не би нико напуштао тај рад. Од добра се не бежи.

Наш је премер најсавременији а истовремено и најјефтинији не само у поређењу са другим државама него упоређен и са истим радовима другог Министарства наше државе. Министарство Шума и руда врши премере у сврху поделења државних земљишта узурпантима, бескућницима и добровољцима у границама бивше Босне и Херцеговине. Тај премер врши са својим стручњацима а исти је три пута скупљи него премеравања која ми вршимо.